

Geografia i Història Ciències Socials

Treballs de reforç-recuperació per a l'estiu

2n Eso

Alumne/a: _____

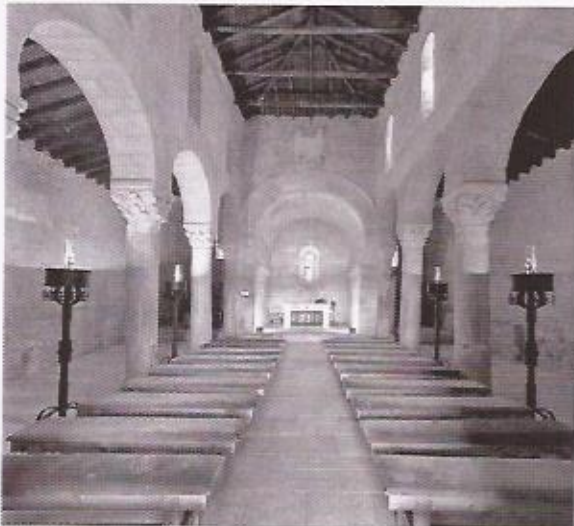
Nom:

Curs:

**1. Indica si les afirmacions següents sobre els pobles germànics són ver-
daderes (V) o falses (F):**

- La llengua llatina es va mantenir com a llengua oficial, adoptada pels germànics.
- Els germànics no van mantenir cap tipus de relació ni de contacte amb els romans.
- Els germànics van imposar la seua religió als romans quan van conquerir els seus territoris.
- Els pobles germànics tenien els mateixos costums i tradicions que els pobles romans.
- Els germànics s'organitzaven en clans familiars i tenien un cap militar que exercia com a rei.

**2. Observa la fotografia i explica les característiques més importants d'una
església visigoda:**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**3. Defineix amb les teues pròpies paraules els conceptes següents relacionats
amb el govern de l'imperi de Carlemany:**

- Marquès:
-
- Capitulars:
-
- Comte:
-
- Missi dominici:
-

Nom:

Curs:

1. Consulta la pàgina web següent sobre l'Islam i respon les preguntes plantejades:<http://www.tiching.com/746368>

- Quina és la diferència entre el concepte "àrab" i el concepte "musulmà"?
- Per què Mahoma es trasllada de la Meca a la ciutat de Medina? Amb quin nom es coneix aquest viatge? ...
- Què significa la paraula "Islam"? En quins pilars es fonamenta?
- Quina diferència hi ha entre el calendari musulmà i el calendari cristià?
- Quines són les dues celebracions més importants de la religió musulmana? En què consisteixen?

2. Busca informació sobre una obra d'art bizantina i completa la fitxa amb les informacions següents:

- Títol de l'obra:
- Any i lloc de realització:
- Autor (si es coneix):
- Estil artístic:
- Característiques i elements destacats:

Nom:

Curs:

1. Marca l'opció que et sembla més correcta:

- A Europa, a l'inici de l'edat mitjana van existir tres grans civilitzacions:
 - A) Els jueus, l'Imperi bizantí i els regnes germànics.
 - B) L'Islam, l'Imperi bizantí i els regnes germànics.
 - C) L'Imperi bizantí, els regnes germànics i els regnes catòlics.

2. Indica el nom de tots els pobles germànics que conegues:

.....

.....

3. Respon les preguntes següents referents a la invasió de la península Ibèrica pels pobles germànics:

- Quin va ser el poble germànic majoritari en la majoria de territoris de la península?
.....
- En quines ciutats es van instal·lar principalment?
.....
- Coneixes alguna obra d'art o edifici que siga herència d'aquest poble germànic?
.....

4. Defineix breument els conceptes següents:

- Alcorà:
- Mahoma:
- Mesquita:
- Profeta:

5. Explica tot el que sàpies sobre Carlemany, el seu imperi i les seues accions:

.....

.....

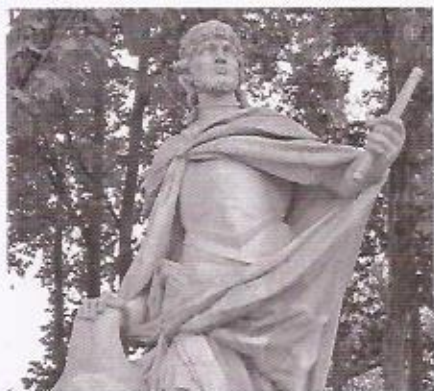
.....

.....

.....

Nom:

Curs:

Leovigild va ser rei dels visigots entre els anys 572 i 586. Va emprendre diverses campanyes militars al llarg de la geografia d'Hispania que van tenir per conseqüència la consolidació del poder del regne de Toledo.

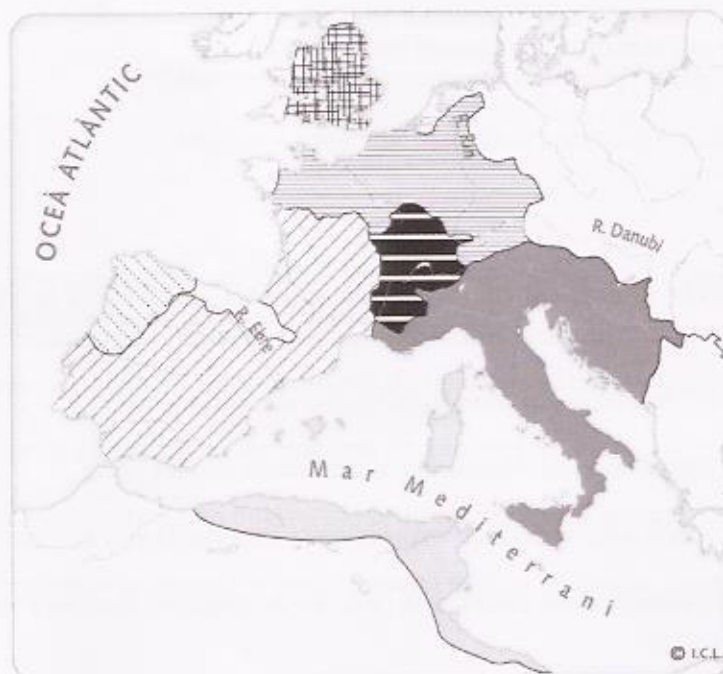
Leovigild va posar ordre a les finances del regne, va emetre monedes noves que mostraven el bust del rei i el seu nom, així com el de la seca on es fabricaven. Leovigild va ser el primer rei que es va vestir de manera diferent dels seus súbdits, amb vestuari regí, utilitzat només pels reis, i utilitzava un tron reial.

1. Leovigild va ser considerat responsable de la consolidació de l'Estat hispanovisigot. Els visigots van entrar a la península l'any 409 i van organitzar el seu nou regne. Assenyala l'afirmació falsa:

- A Els visigots van instaurar una monarquia forta.
- B Els visigots van prendre el control de tot el territori peninsular.
- C Els visigots, en arribar a Hispania, van fixar la seua capital a la ciutat de Toledo.
- D No van arribar a aconseguir la unificació jurídica i religiosa d'hispanoromans i visigots.

2. Els visigots van ser un dels regnes germànics més importants d'Europa, però no van ser els únics. Col·loca al mapa els noms dels diferents regnes germànics que van existir a Europa:

Ostrogots – visigots – francs – burgundis – alamans – anglosaxons.

Nom:

Curs:

Sant Brauli de Saragossa va ser un autor eclesiàstic, figura destacada de la intel·lectualitat de la Hispània visigoda, i bisbe de Saragossa. Va estudiar a Sevilla amb Sant Isidor, amb qui va mantenir relació epistolar durant la resta de la seua vida i a qui va animar a editar les seues obres.

Brauli va defensar la conversió dels jueus mitjançant la predicació continuada, i va considerar excessivament severes les penes proposades pel papa. Va gaudir d'un gran prestigi i autoritat, i va ser un gran conseller polític i religiós.

3. Els visigots van desenvolupar una cultura pròpia que es va fusionar amb la cultura i l'art hispanoromans gràcies a la intervenció de l'Església. Assenyala l'afirmació correcta:

- A Els visigots es van convertir tard al catolicisme, a partir del segle XII.
- B Els clergues, que sabien llegir i escriure, aconsellaven els monarques visigots.
- C Els visigots eren arrians, per això no acceptaven la direcció espiritual de l'Església.
- D Al regne visigot el llatí va ser la llengua culta, i no va rebre cap influència germànica.

4. L'any 476 l'Imperi romà d'Occident va deixar d'existir, però l'herència romana va perviure en la cultura de l'Imperi bizantí. Contesta les preguntes següents sobre l'Imperi romà d'Orient:

Què era el Codi de Justinià?

.....

.....

Quan i com es va produir la desaparició de l'Imperi de Bizanci?

.....

.....

5. L'art bizantí va conservar l'herència de la cultura romana, però tenia també molts elements provinents de la cultura oriental. Assenyala la resposta correcta:

- A Els murs dels edificis bizantins eren llisos i quasi sense decoració.
- B L'arquitectura bizantina té només elements provinents de l'art romà.
- C Les icones (imatges religioses) eren especialment importants en l'art bizantí.
- D Les icones es pintaven sobre pedra amb pintures de tonalitats fosques i apagades.

Nom:

Curs:

Pipí el Breu, anomenat així per la seua baixa estatura. Era fill de Carles Martell, el qual li va deixar en herència el poder polític que els carolingis exercien sota els reis merovingis com a majordoms dels seus palaus, un càrrec semblant al d'un cap de govern.

Valent-se d'una estreta aliança amb el papa Zacaries, el 751 va decidir deposar per incapacitat l'últim rei merovingi i fer-se proclamar rei dels francs. Per tornar el favor a l'Església, Pipí va expulsar els llombards de Roma i va entregar les seues terres al papa.

6. Pipí el Breu va ser el fundador de la dinastia carolíngia. Però va ser el seu fill Carles "el Gran" (Carlemany) qui va reconstruir l'Imperi d'Occident. Explica en què va consistir el "renaixement" carolíngi que va impulsar Carlemany:

.....

.....

.....

.....

.....

7. Carlemany també va impulsar una reorganització de l'administració de l'imperi, va crear nous càrrecs polítics i va donar noves atribucions als existents. Indica el nom al qual corresponen les definicions següents:

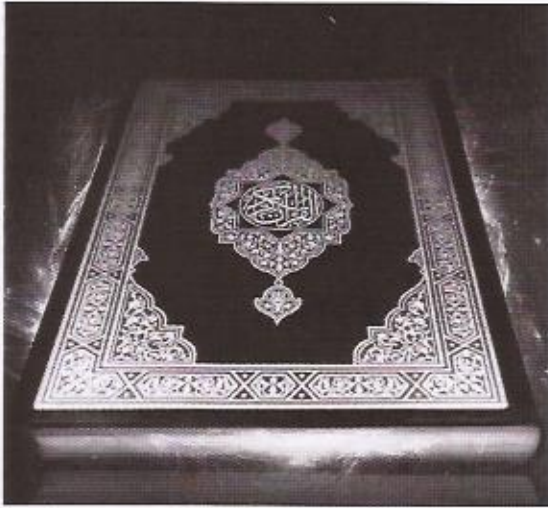
-: Estenia la seua autoritat sobre diversos comtats.
-: Lleis aprovades que s'escrivien i conservaven.
-: Comissaris que inspeccionaven comtes i marquesos.
-: Administrava justícia, recaptava impostos i reclutava per a l'exèrcit.

8. Juntament amb la reorganització de l'administració, Carlemany va idear un nou sistema de govern. Indica la resposta incorrecta:

- A El nou sistema es basava en una cadena de relacions personals.
- B El nou sistema es basava en els principis de fidelitat i protecció.
- C Els nobles feien jurament de fidelitat als seus vassalls perquè els protegiren.
- D Els nobles estaven protegits i, a canvi, juraven lleialtat, respecte i ajuda militar.

Nombre:

Curso:

L'Alcorà és el llibre sagrat de l'Islam, que segons els musulmans conté la paraula de Déu (o Al·là) revelada a Mahoma, el profeta que va predicar la nova religió.

A l'Alcorà hi apareixen personatges dels llibres sagrats del judaisme i el cristianisme, molts dels quals, com Adam, Noé, Abraham, Moisès o Jesús de Nazaret, són esmentats com a profetes islàmics.

En ser la paraula "eterna i increada" d'Al·là, la seua transmissió s'havia de fer sense el més mínim canvi, en la llengua originària, l'àrab clàssic; és per això que la traducció no es considera un Alcorà autèntic, sinó tan sols una interpretació del mateix.

9 L'alcorà és un dels elements fonamentals de la religió islàmica, i recull les predicacions de Mahoma. Indica l'afirmació correcta sobre els fets següents de la biografia de Muhammad ibn Abdallah, Mahoma:

- A La religió que predicava Mahoma és politeïsta.
- B Els ensenyaments de Mahoma van tenir molts seguidors des del principi.
- C L'Hègira és la destrucció dels antics ídols de La Meca per part de Mahoma.
- D Mahoma va tenir una aparició de l'arcàngel Gabriel, que li anuncià que ell seria el nou profeta.

10. La religió islàmica té característiques pròpies, diferents de les d'altres religions occidentals. Explica amb les teues pròpies paraules en què consisteix l'Islam, com s'organitza la religió i quins són els seus preceptes fonamentals.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

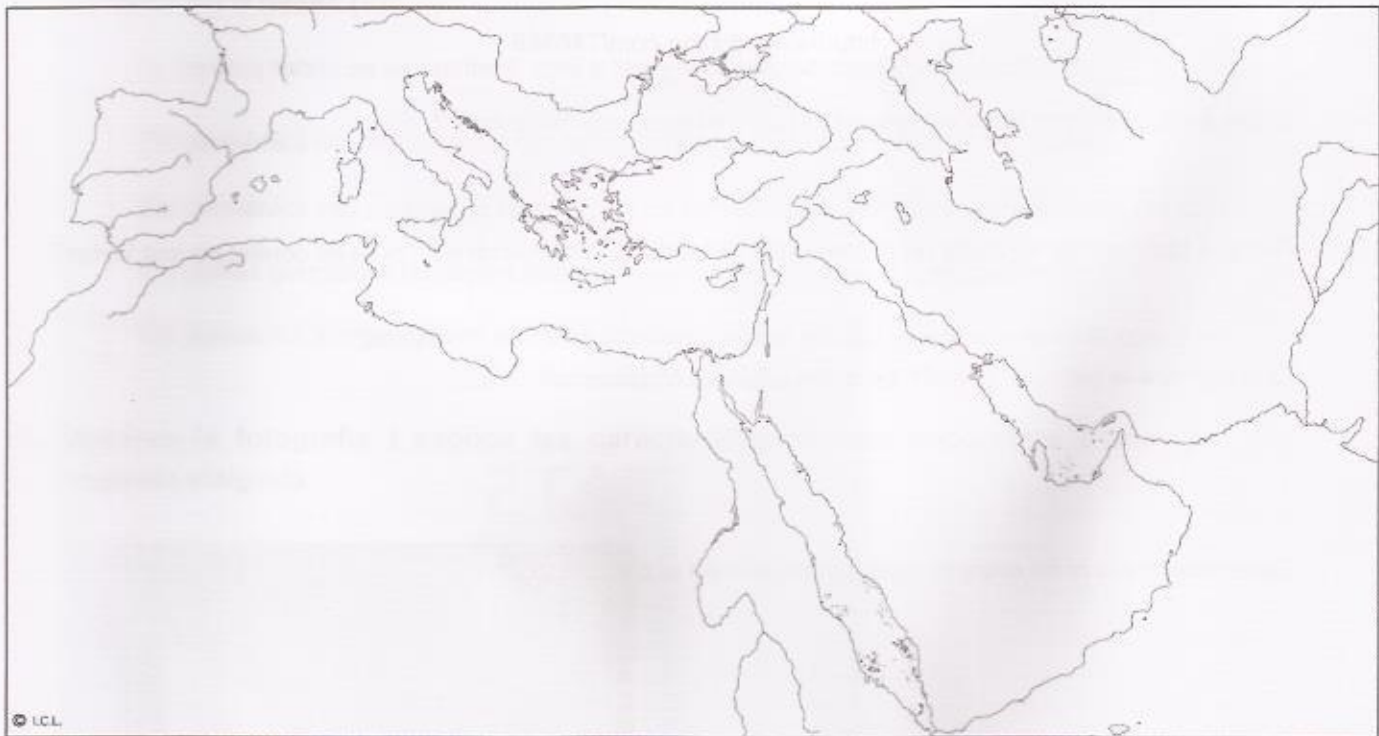
.....

.....

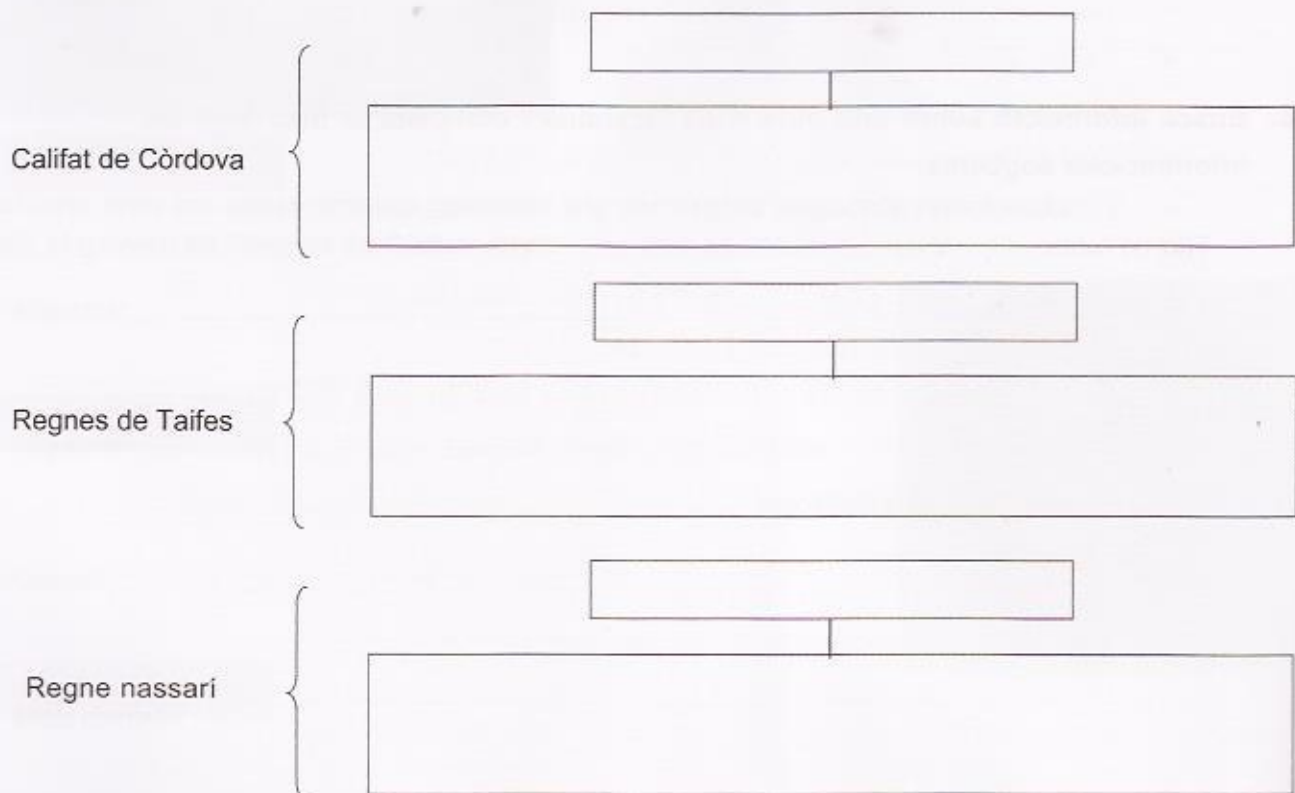
Nom:

Curs:

1. Identifica amb el nom i pinta els territoris per on es va estendre l'Islam.

2. Elabora un esquema sobre l'evolució d'Al-Andalus des del segle X fins al segle XV. No oblidis indicar la cronologia de cada etapa.

Nom:

Curs:

1. Classifica els grups socials següents segons si es consideren musulmans (A) o no-musulmans (B):

Àrabs

Jueus

Berbers

Mossàrabs

Muladí

Cristians

2. Indica alguns dels avanços en infraestructures, arquitectònics, culturals, científics o tècnics que es puguin atribuir a la civilització islàmica.

.....

.....

.....

.....

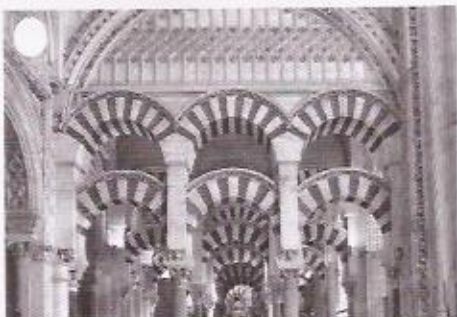
3. Defineix els conceptes següents:

- Al-Andalus:
- Musulmà:
- Islam:
- Califat:

4. Contesta les preguntes següents:

- Per què creus que les ciutats d'Al-Andalus estaven emmurallades?
- Quin altre regne batallava per la dominació del territori de la península Ibèrica?

5. D'aquestes imatges, indica quina correspon a l'arquitectura d'Al-Andalus i quina a l'arquitectura romànica:

A. Art romànic.

B. Art andalusí.

Nom:

Curs:

Amb la conquesta àrab de la península després del 711, Teodomir, un noble visigot amb patrimoni a Múrcia, va firmar amb Abd al-Aziz ibn Musa el Pacte de Teodomir. Amb el pacte s'assegurava les seues propietats i el govern del seu territori, i oferia protecció a la població cristiana a canvi de la seua submissió i el pagament anual d'impostos.

Segons la llegenda, Teodomir va fer que totes les dones dels seus dominis es vestiren com homes i les va fer pujar armades a la muralla per fer creure a Abd al-Aziz ibn Musa que el seu exèrcit era més nombrós, i així va aconseguir que no els atacaren.

1. Teodomir va ser dels pocs gots que va poder seguir governant després de la conquesta d'Al-Andalus. Quines són les causes del debilitament dels visigots i del seu desenllaç posterior?

.....

.....

.....

.....

2. Després de la integració d'Al-Andalus en l'Imperi islàmic, els hispanovisigots van passar a denominar-se muladíes o bé mossàrabs. Descriu les característiques principals de cadascun d'aquests dos grups:

Muladíes:

.....

Mossàrabs:

.....

3. L'Islam es va expandir ràpidament per la península Ibèrica, incorporant la seua pròpia organització cultural, religiosa i política. Assenyala la resposta correcta:

- A La victòria a la batalla de Poitiers va permetre expandir l'Islam pel regne franc.
- B Els xiïtes defensen que el califa ha de ser un descendent directe de Mahoma.
- C La dinastia Abbàssida tenia com a capital Damasc i va conquerir la Península Ibèrica.
- D L'àrab era la llengua oficial de l'Imperi i es van prohibir altres religions diferents l'Islam.

Nom:

Curs:

Al-Hakam II va succeir Abd al-Rahman III. Va ser el segon califa omeia de Còrdova i el seu breu regnat (961-976) fou un dels més pacífics i fecunds de la dinastia a la península Ibèrica.

Gran bibliògraf i governant de gran cultura, es va dedicar a ampliar la mesquita de Còrdova, va acabar de construir Madinat al-Zahra i va reformar l'alcàsser. Còrdova es va convertir en la ciutat més important d'Europa, tant demogràficament com en l'àmbit polític i cultural. Va ser la primera ciutat de la península amb carrers pavimentats, enllumenat públic i clavegueram, distribuït per una xarxa perfectament organitzada.

4. Durant el regnat d'al-Hakam II la ramaderia i l'agricultura van continuar sent el pilar fonamental de l'economia. Assenyala l'única resposta correcta:

- A La funció de la roda era extraure l'aigua dels rius per al seu ús agrícola.
- B L'alqueria era el mercat de la ciutat on es venia part de la collita.
- C Fins a l'arribada dels musulmans no s'havia utilitzat cap sistema de regadiu.
- D Las séquies eren canalitzacions que aprofitaven el desnivell del sòl per portar aigua als camps.

5. Abd al-Rahman III, al-Hakam II i Hixam II van ser tres dels califes més destacats del Califat de Còrdova. Aquest va finalitzar en dividir-se en els diferents regnes de taifes. Assenyala l'única resposta correcta:

- A El regne de Còrdova va ser l'únic territori que va resistir la conquesta cristiana del segle XIII.
- B Al-Andalus, al segle X, era un territori geogràfic clau d'intermediació comercial.
- C Els regnes de taifes representen l'època de màxim esplendor i poder militar d'Al-Andalus.
- D L'aristocràcia, els alts funcionaris i l'exèrcit eren contraris a la divisió del Califat de Còrdova.

6. El Califat de Còrdova tenia una organització d'Estat central, dividida en 21 províncies o cores. Associa els càrrecs polítics següents amb la definició que li correspon:

Califa:	Primer ministre.
Mostassaf	Governadors de les províncies.
Valí	S'encarregaven d'impartir justícia.
Hàjib	Juntament amb el primer ministre formaven el divan.
Visir	Controlava el soc i el comerç a les ciutats
Cadí	Jutge suprem, màxima autoritat religiosa i general dels exèrcits.

Nom:

Curs:

El dinar era una antiga moneda musulmana d'or que es va començar encunyar a finals del segle VII a Al-Andalus. La paraula "dinar" té el mateix origen que diner, ja que ambdues deriven del denari romà.

Pesava al voltant d'uns 4 grams i als seus inicis imitava els models bizantins, però prompte va adquirir caràcter propi i definit, fins al punt que va ser imitat fora dels territoris califals.

Actualment és la unitat monetària adoptada per diversos països islàmics de tot el món.

7. Tenir una moneda única en terres islàmiques com el dinar va ajudar a dinamitzar i estimular l'economia i el comerç a les ciutats d'Al-Andalus. Assenyala la resposta correcta:

- A Els berbers són musulmans, però de condició humil en l'escala social.
- B L'activitat comercial i els socs se situaven fora de les muralles de la ciutat.
- C Els ravals eren hostatgeries o cases públiques destinades a la compravenda de blat.
- D Els jueus pagaven els mateixos impostos, però tenien menys drets que els musulmans.

8. Al-Andalus, a més a més de tenir un important comerç de llarga distància, va comportar per al territori un desenvolupament prominent en les arts, les lletres i les ciències. Respon les preguntes següents sobre aquests avanços:

- Què va determinar la ràpida transmissió de coneixements pel territori?
- Què era l'aràbic?
- En quina ciutat es va crear la biblioteca més important de tota l'Europa medieval?
- Els musulmans van introduir la brúixola i el carretó. De quin país eren originaris aquests invents?.....
- Indica dos avanços importants d'Al-Andalus en medicina i farmàcia:

Nom:

Curs:

La mesquita de Còrdova és el monument més important de l'art andalusi. Va ser construïda entre els anys 785 i 788, sota el regnat d'Abd-ar-Rahman I, a partir del model d'una església cristiana del segle V.

Posteriorment altres califes el van substituir i van continuar amb les reformes de la mesquita, que es va finalitzar l'any 987.

L'estil de la mesquita és el de l'art islàmic, i pertany a l'època de l'emirat i el califat, la primera etapa de l'arquitectura d'Al-Andalus.

Finalment, al segle XIII la mesquita va ser reconvertida en la catedral de Còrdova.

- 9. La mesquita de Còrdova amb 23.400 metres quadrats, va ser la segona mesquita més gran del món en superfície, per darrere de la mesquita de La Meca. Explica les característiques comunes de l'arquitectura islàmica:**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 10. Les terres de l'actual Comunitat Valenciana van estar sota la dominació musulmana durant més de cinc segles. Assenyala l'afirmació falsa sobre aquest període de la nostra història:**

- A Un dels motors econòmics de les ciutats musulmanes fou la indústria paperera.
- B Entre els segles XI i XIII les terres valencianes es van dividir en taifes: Dènia i València.
- C Una de les institucions sorgides sota el domini musulmà fou el Tribunal de les Aigües.
- D Al-Mujahid fou un monarca musulmà que convertí la seua cort en un important focus cultural.

Nom:

Curs:

1. Defineix amb les teues paraules els conceptes següents:

– Vassallatge:

.....
.....

– Servitud:

.....
.....**2. Assenyalta quines eren les funcions exclusives del rei en la societat feudal:**

Cobrar el delme

Dirigir campanyes militars

Recaptar impostos

Organitzar la vida dels feus

Exercir de jutge en plets

Conduir cerimònies religioses

3. Imagina que eres un llaurador de l'edat mitjana. Explica detalladament com és la teua vida quotidiana utilitzant les paraules següents:*Subsistència – alimentació – fertilitat de la terra – agricultura i ramaderia*.....
.....
.....
.....
.....
.....**4. Enumera els poders que tenia l'Església a l'edat mitjana:**

SOCIALS I RELIGIOSOS	ECONÒMICS

Nom:

Curs:

1. Explica breuement en què va consistir el feudalisme:

.....

.....

.....

2. Digues si són verdaderes (V) o falses (F) les afirmacions següents:

- El rei va ser una figura molt poc rellevant durant l'edat mitjana.
- La societat feudal estava organitzada en ordes o estaments.
- El rei i els nobles i el clergat formaven part dels privilegiats.
- La religió i el clergat van tenir gran importància en la societat feudal.

3. Llig les frases i escriu el grup social on corresponga:

nobles

monjos

llauradors

- Vivien en menuts poblats dins de les terres d'un castell o d'un monestir:
- Les seues tasques es repartien entre l'oració, el treball i l'estudi:
- Treballaven la terra i pagaven impostos al senyor feudal:
- Vivien en castells fortificats juntament amb els cavallers, que eren els seus vassalls:
- Eren els encarregats de fer la guerra. També caçaven i participaven en torneigs:

4. Respon les preguntes següents sobre la societat feudal:

- En quin consistia el vassallatge?
-
- Què era un feu?
-
- Qui eren els serfs?
-

5. Descriu breuement com eren les condicions de vida dels llauradors a l'edat mitjana:

.....

.....

.....

.....

Nom:

Curs:

Des de fa més d'un segle dibuixants i pintors van posar de moda pintar o dibuixar escenes de l'Europa feudal; ho feien, des del Romanticisme, d'una manera idealitzada, en escenes on es representaven actes de la vida dels senyors nobles (cavallers i les seues enamorades dames) o del silenci del claustre i els monestirs. Poques vegades representaven escenes dels llauradors.

Segons ells, el feudalisme havia estat una etapa feliç on els privilegiats, nobles i clergues, havien estat valents, audaçs i justos.

Aquesta mateixa visió idealitzada de l'edat mitjana es va mantenir en nombrosos còmics que relaten aventures de cavallers feudals com el Cid, o purament imaginatius, com el *Capitán Trueno*.

1. Aquest text ens parla d'una visió idealitzada de l'edat mitjana. Assenyala l'enunciat que descriu correctament la societat de l'edat mitjana.

- A La societat de l'edat Mitjana era profundament igualitària.
- B La societat feudal era profundament desigual i de caràcter estamental.
- C La societat estava dirigida per soldats nobles que assolien aquest estatus només per mèrits militars.
- D La societat s'organitzava en estaments als quals un pertanyia en funció de mèrits personals.

2. El feudalisme va sorgir a Europa entre els segles IX i X després d'una sèrie d'invasions. Descriu breuement en què van consistir aquestes invasions i quina relació tenen amb el naixement del feudalisme:

.....

.....

.....

.....

.....

3. El vassallatge era un aspecte fonamental de la societat feudal. Assenyala l'enunciat que descriu correctament la cerimònia del vassallatge:

- A La cerimònia variava totalment d'un feu a l'altre i no s'assemblaven gens.
- B La cerimònia constava de la coronació del vassall i del jurament de fidelitat al rei.
- C La cerimònia constava del jurament, en el qual el vassall prometia fidelitat, i de l'homenatge.
- D La cerimònia constava de l'homenatge, en el qual el vassall prometia fidelitat, i la investidura.

Nom:

Curs:

Durant l'edat mitjana els reis eren coronats en cerimònies amb un caràcter marcadament religiós i suposaven la confirmació del poder reial per l'Església.

Aquestes cerimònies de coronació van sorgir d'una visió del món en la qual els monarques es veien com si fossin ordenats per Déu per servir no només com a líders polítics o militars, sinó també com a importants figures i referents espirituals en els seus dominis.

La cerimònia de coronació reforçava el caràcter sagrat del rei, que era consagrat amb olis sants i amb els atributs del poder reial que li corresponien: la corona, el ceptre i el globus d'or. Aquesta cerimònia solia estar precedida d'altres cerimònies, com la investidura de cavalleria, amb la benedicció i entrega de l'espasa al rei.

4. El text descriu la cerimònia de coronació d'un rei feudal. Contesta a continuació les preguntes següents sobre els reis feudals:

- Per què el poder del rei tenia un caràcter sagrat?
-
-
- Quines eren les atribucions exclusives del rei?
-
-
- Què era la Cúria o Consell Reial?
-
-
- Quines persones solien formar part de la cort reial?
-
-

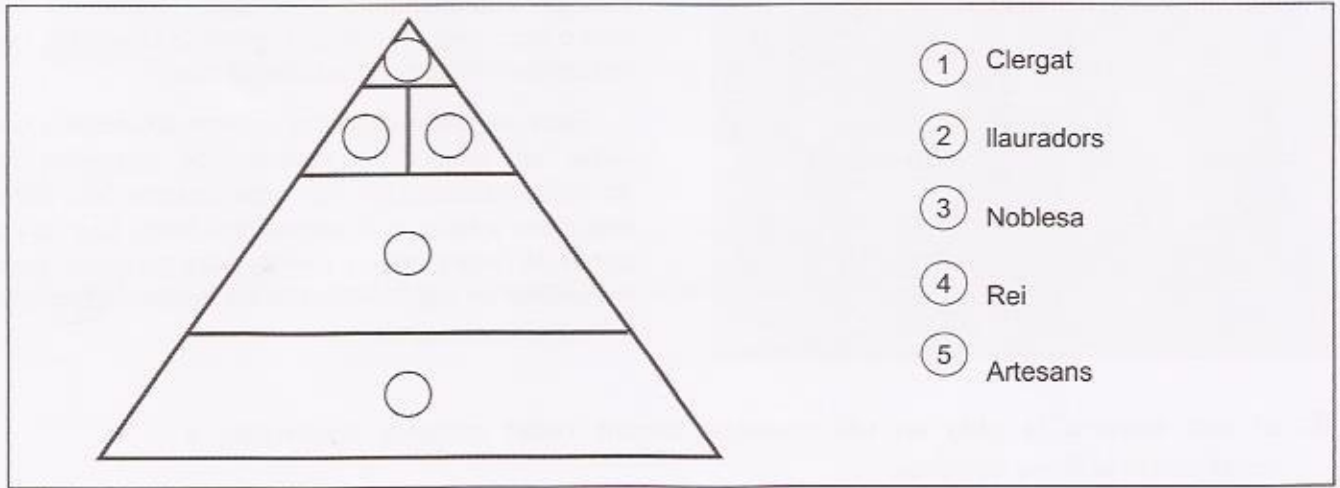
5. Després de la fragmentació de l'Imperi de Carlemany, Europa va quedar dividida en diferents monarquies. Tanmateix, es van mantenir dues figures o caps visibles de l'Europa cristiana. Quines van ser aquestes dues figures?

- A El rei Carles V de França i el rei Enric IV de Castella i Lleó.
- B El papa com a figura religiosa i el rei de França com a gran potència militar de l'època.
- C El rei d'Anglaterra pel seu poder militar i el rei de Castella i Lleó, que s'oposava a Al-Andalus.
- D El papa com a figura espiritual i l'emperador de l'Imperi germànic com a defensor de la Cristiandat.

Nom:

Curs:

- 6. Situa cada estament de la societat feudal al lloc de la piràmide que li correspon. A continuació, respon les preguntes:**

① Clergat
 ② llauradors
 ③ Noblesa
 ④ Rei
 ⑤ Artesans

- Qui formava part dels estaments privilegiats? En què consistien aquests privilegis?
-
-
-
-
- Qui eren els no privilegiats? En què treballaven?
-
-
-
-
-
- Com vivien els llauradors? Descriu breuement la seua alimentació i les seues condicions de vida:
-
-
-
-

- 7. Explica breuement com es preparaven els nobles per ser cavallers i quines eren les principals activitats del cavaller:**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Nom:

Curs:

Els homes i dones que aspiraven a la vida monàstica entraven al monestir i, després d'un període d'aprenentatge o noviciat, formulaven tres vots o promeses: obediència, pobresa i castedat, i es vestien amb l'hàbit que els identificava.

Totes les ordes religioses estaven sotmeses a una regla, un conjunt de normes que regulaven les activitats monàstiques. La regla establia les hores dedicades a resar, a la lectura dels textos sagrats i al treball de cada monge o monja, entre les quals copiar manuscrits en llatí, cultivar l'hort o cuidar malalts eren les activitats principals.

8. El text descriu la vida en un monestir durant l'edat mitjana. Assenyala a continuació la frase correcta:

- A Els monjos i les monges no eren considerats part del clergat.
- B Els monjos i les monges formaven el clergat regular i es dedicaven a l'oració.
- C Els monjos i les monges pertanyien al clergat secular compost per monjos i rectors.
- D Els monjos i les monges pertanyien al clergat regular compost per monjos i rectors.

9. Defineix els conceptes següents relacionats amb diferents aspectes de la vida al feu i la societat feudal:

- Serf:
- Masos:
- Senyoriu territorial:
- Senyoriu jurisdiccional:

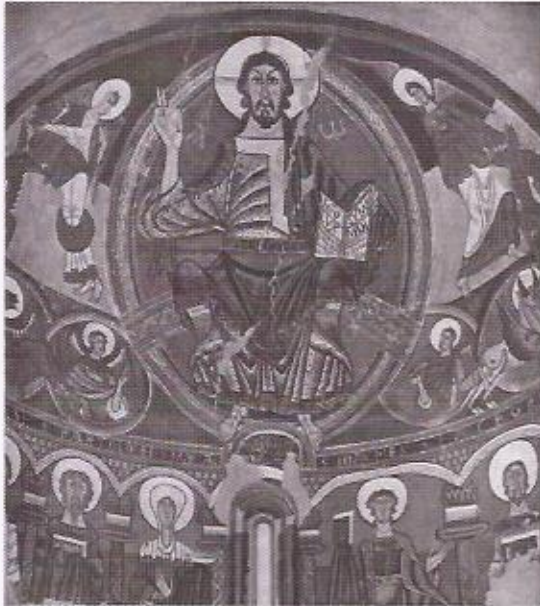
10. Assenyala l'enunciat que descriu correctament què és un feu:

- A Propietat privada de la terra de la qual podia disposar sense limitacions el senyor feudal.
- B Propietat vinculada de la terra que el senyor feudal podia vendre o canviar per altres terres.
- C Propietat vinculada de la terra que el senyor feudal explotava i transmetia com a herència als seus fills.
- D Propietat privada de la terra que tenia alguna limitació ocasional amb relació a la seua compra o venda.

Nom:

Curs:

1. Descriu la pintura de Sant Climent de Taüll i, a partir d'aquest exemple, enumera les característiques de la pintura romànica:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Indica en la imatge a quines parts d'una església romànica corresponen els nom següents:

Torre campanari

Altar

Volta de canó

Rosassa

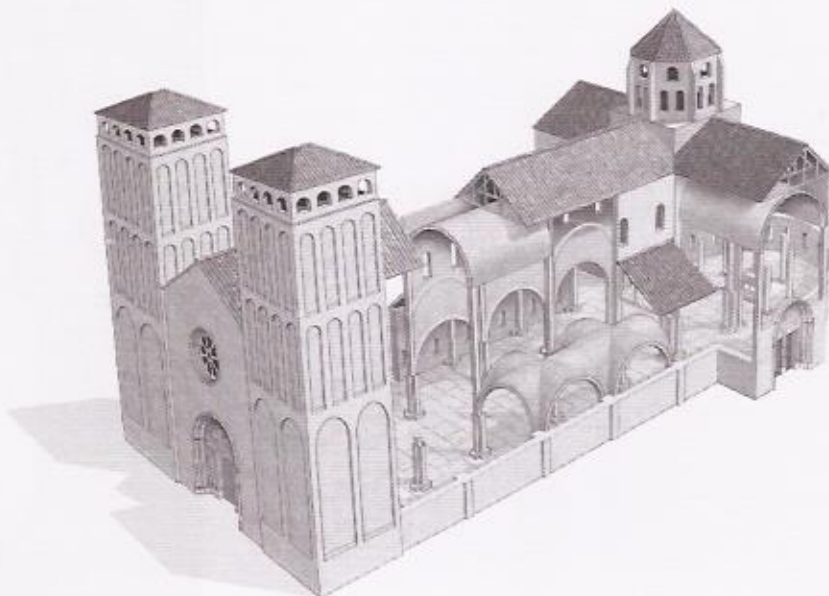
Absis

Nau lateral

Nau central

Cimbori

Transsepte

Nom:

Curs:

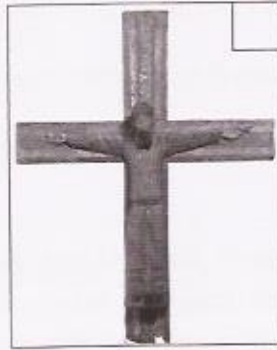
1. Defineix breuement els elements següents que formen part de l'arquitectura d'una església:

- Altar:
- Absis:
- Rosassa:
- Volta:

2. Indica el nom d'alguna església o catedral d'estil romànic que conegues:

.....

.....

3. Assenyala les escultures que són d'estil romànic:**4. Indica amb una X quines característiques artístiques creus que pertanyen a l'estil de la pintura romànica:**

☐ Figures hieràtiques.	☐ Representació de sentiments i gestos.
☐ Representació d'escenes religioses.	☐ Pintura crítica amb la societat.
☐ Pintura amb gran sofisticació tècnica.	☐ Profunditat i volum.

5. Quina relació creus que existia entre l'art romànic i la religió?

.....

.....

.....

.....

.....

Nom:

Curs:

Les relíquies eren restes físiques de sants, que es podien trobar després de la seua mort. Es podia tractar de cossos sencers o només de parts d'aquests, encara que també es consideraven relíquies la roba i objectes que havien pertangut als difunts, o que havien tingut algun tipus de contacte amb ells.

Els cristians creien que els sants, una vegada morts, tenien la capacitat de realitzar miracles, com guarir malalties o derrotar els enemics en les batalles. Per això, les seues relíquies eren venerades i adorades pels fidels, que els oferien promeses i ofrenes. Les relíquies s'acostumaven a col·locar en altars i santuaris, a dins de les esglésies, catedrals i monestirs.

1. El culte a les relíquies va tenir un important paper en el procés de desenvolupament de l'art romànic. Explica els diferents factors que van propiciar el sorgiment, el desenvolupament i l'expansió de l'estil artístic romànic:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

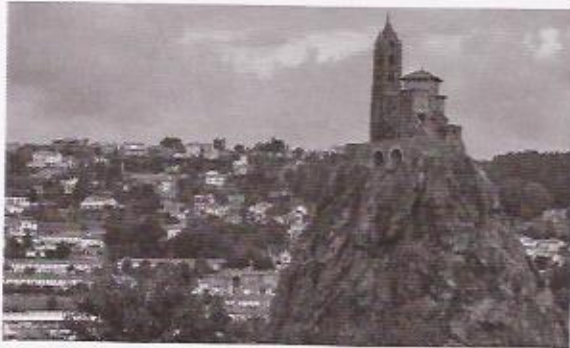
.....

2. L'art romànic va tenir un important component religiós i l'objectiu moral de reforçar la fe cristiana. Així, durant l'edat mitjana, la cultura es trobava en mans de l'Església. Assenyala l'afirmació incorrecta:

- A El llatí va ser la principal llengua de transmissió de la religió i de la cultura.
- B Els nobles van ser els principals dipositaris de la cultura a l'edat mitjana.
- C Als *scriptorium* de les biblioteques els monjos copiaven a mà els pergamins antics.
- D Els monestirs van ser els centres de difusió cultural més importants durant l'edat mitjana.

Nom:

Curs:

L'església de Sant Miquel d'Aiguilhe, a França, va ser construïda sobre un turó volcànic de 85 metres d'altitud, en una zona on hi havia un dels camins que unia França amb Santiago de Compostela.

L'església, d'estil romànic, va ser construïda l'any 962 amb roca volcànica extreta del mateix turó. Té una capella, a la qual s'hi pot accedir a través d'una escala excavada a la roca, de 268 escalons.

3. L'església de Sant Miquel és un referent de l'arquitectura romànica. Totes les esglésies romàniques que trobem en el territori europeu tenen unes característiques i una estructura molt similar. Assenyala l'afirmació correcta:

- A La planta de les esglésies romàniques era una creu bizantina.
- B La planta de creu llatina tenia els braços de diferent longitud.
- C L'església era la representació de la glòria de Déu al cel.
- D La construcció d'esglésies va ser una excepció en l'arquitectura romànica.

4. Per construir les esglésies romàniques, s'utilitzaven grans voltes de pedra, que substituïen les antigues teulades de fusta. Es van utilitzar dues menes diferents de volta. Defineix-ne les característiques principals i l'ús de cadascuna:

Volta de canó:

.....

.....

Volta per aresta:

.....

.....

5. La portalada principal de les esglésies romàniques reunia unes característiques determinades. Senyala l'afirmació incorrecta sobre la portalada:

- A Acostumava a estar situada a la façana oest.
- B Estava alineada amb el transsepte i l'absis.
- C Simbolitzava la porta de la Jerusalem celestial.
- D Estava profusament decorada amb relleus i escultures.

Nom:

Curs:

La pintura romànica es va utilitzar per decorar les parets de les esglésies, i també per il·lustrar manuscrits, amb funcions didàctiques, sovint en forma de pintures de gran qualitat.

Un exemple en van ser els "beats", llibres de grans dimensions que es van crear a partir de l'exemple de llibre "Els comentaris a l'Apocalipsi de Sant Joan", del Beat de Liébana, un monjo de Cantàbria.

6. La pintura romànica, com l'arquitectura, estava molt vinculada a la religió, ja que la majoria d'obres tenien funcions decoratives a les esglésies. Indica les característiques principals de la pintura romànica.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. A més a més de característiques pròpies, la pintura romànica tenia també les seues pròpies tècniques i recursos. Indica el nom al qual correspon cada definició:

-: Pintures de mida reduïda realitzades amb gran detallisme i acolorides.
-: Tècnica pictòrica que utilitzava terres per als colors, aglutinades amb coles naturals i ou.
-: Lletra capital que es col·locava a la part inicial dels paràgrafs, realitzada amb dibuixos acolorits que representaven el tema del text.

8. Un dels motius més utilitzats en la pintura romànica eren les representacions del Pantocràtor. Assenyala què s'hi representa:

- A La Mare de Déu amb el xiquet Jesús sobre la falda.
- B La Mare de Déu amb el cos de Jesús en braços després del descendiment.
- C Crist crucificat envoltat de la Verge Maria i els quatre evangelistes.
- D Crist de cos sencer, en una màndorla, en actitud de beneir, envoltat dels evangelistes.

Nom:

Curs:

El Pòrtic de la Glòria, situat a la catedral de Santiago de Compostel·la, és l'obra cabdal de l'escultura romànica espanyola. Va ser realitzat pel mestre Mateo en tan sols vint anys, i es va acabar el 1188.

El conjunt escultòric, de tres arcs, compta amb més de 200 figures de granit, vívides i expressives com mai abans a l'edat mitjana. Originalment era policromat amb colors vius i or.

9. La finalitat de l'escultura romànica era la mateixa que la de la pintura: ensenyar la doctrina cristiana des de les esglésies. Indica l'afirmació correcta:

- A L'absis de l'església reunia la major part del conjunt escultòric.
- B L'escultura romànica reproduïa figures dinàmiques, amb perspectiva i moviment.
- C Abundaven les talles religioses esculpides en fusta i policromades en colors vius.
- D Els principals motius representats en l'escultura romànica eren elements de la natura.

10. Un dels grans elements esculpits eren els capitells de les columnes dels claustres. Respon aquestes preguntes sobre les seues particularitats:

- Quin tema era el més representat als capitells?
-
-
- Què significa que un capitell és historiat?
-
-
- Quines altres escenes i personatges es representaven als capitells?
-
-

Nom:

Curs:

1. Indica si les afirmacions següents sobre els primers regnes i comtats cristians són verdaderes (V) o falses (F):

- Pelagi va ser el primer rei del regne de Pamplona.
- Al regne d'Àstúries s'hi va desenvolupar l'art preromànic.
- L'emperador Carlemany va expulsar els musulmans de la península Ibèrica.
- La Marca Hispànica va ser una franja de protecció contra els musulmans creada per Carlemany.

2. Busca informació al llibre i situa al mapa els noms de tots els comtats i regnes pirinencs:

3. Defineix les característiques dels dos tipus de repoblacions que van existir durant l'època d'expansió dels regnes i comtats cristians:

- Repoblacions lliures (Segles IX a X):
-
- Repoblacions comunals (Segles XI a XII):
-

4. Relaciona els noms dels diferents regnes peninsulars amb els dels seus monarques fundadors:

Corona de Castella	Alfons II
Regne de Portugal	Alfons Henriques
Corona d'Aragó	Sanç VI el Savi.
Regne de Navarra	Ferran III

Nom:

Curs:

1. Respon les preguntes següents:

- A què ens referim quan parlem de "la Reconquesta"?
-
- Qui va ser Pelagi?
-

2. Relaciona amb fletxes els elements de les dues columnes:

Taifes	Estat establert pels musulmans a la península Ibèrica.
Al-Andalus	Regnes musulmans en els quals es va dividir el Califat de Còrdova.
Repoblació	Camí de peregrinació que concloïa a Santiago de Compostel·la.
Camí St. Jaume	Franja als Pirineus creada pels francs contra els musulmans.
Marca Hispànica	Ocupació de terres deshabitades o conquistades pels cristians.

3. Digues si són verdaderes (V) o falses (F) les afirmacions següents:

- Els comtats i els regnes pirinencs van sorgir a partir de la Marca Hispànica.
- La Corona de Castella va sorgir de la unió del regne de Castella amb el regne de Lleó.
- La Corona d'Aragó es va crear a partir de la unió del regne d'Aragó i el regne de Navarra.
- El regne d'Aragó va ser el primer regne cristià de la península després de la desaparició del regne visigot.

4. Escriu el nom de reis o comtes que conegues dels primers regnes o comtats cristians de la península:

.....

.....

5. Indica quin d'aquests edificis es preromànic i quin és mossàrab:

Nom:

Curs:

Els cronistes medievals eren persones cultes, que sabien llegir i escriure i que estaven vinculats als sobirans. Tanmateix, els seus relats solien ser poc objectius. Sovint les seues cròniques enalteixen els fets amb finalitats diverses: divulgar les proeses dels monarques, legitimar el seu poder..., i inclouen fabulacions i fantasies que no tenen res a veure amb el que va succeir. Una mateixa realitat és narrada de maneres molt diferents segons la procedència del cronista.

Les cròniques de la batalla de Covadonga són un exemple de la falta d'objectivitat dels cronistes. Mentre que les cròniques cristianes relaten el fet com un succés heroic en el qual la verge acudeix en ajuda dels cristians, els cronistes musulmans descriuen el fet com una xicoteta escaramussa sense cap importància.

1. Aquest text descriu les cròniques sobre l'enfrontament que va tenir lloc a Covadonga l'any 722. A partir del text i del que s'explica al llibre, descriu breument com es va iniciar la resistència contra els musulmans:

.....

.....

.....

.....

.....

2. Els successos de Covadonga van marcar l'origen i expansió del primer regne cristià després de l'arribada dels musulmans a la península Ibèrica. Escull la resposta correcta:

- A El regne de Pamplona va ser el primer regne cristià i el seu primer rei va ser Pelagi I.
- B El regne d'Astúries va ser el primer regne cristià i el seu primer rei va ser Alfons I.
- C El regne d'Astúries va ser el primer regne cristià i el seu primer rei va ser Carles el Savi.
- D Els comtats catalans van constituir el primer regne cristià i el seu primer rei va ser Pere I.

3. Respon les preguntes següents sobre la Marca Hispànica:

- Què era la Marca Hispànica? On estava situada?
-
-
-
- Què va passar amb els territoris de la Marca Hispànica després de la mort de Carlemany?
-
-

Nom:

Curs:

Entre els mossàrabs que van emigrar als segles IX i X, des de la Hispània islamitzada al regne de Lleó, hi havia molts clergues. En aquest regne cristià van ser molt ben acollits i allí van contribuir al desenvolupament de la vida religiosa i cultural.

Van ser ells els que van dirigir la construcció dels monuments de l'art mossàrab. Un exemple d'aquest art el constitueix l'església de San Miguel de la Escalada, situada a prop de Lleó. Monjos mossàrabs van realitzar també còpies manuscrites d'una obra molt divulgada a l'època: els *Comentaris de l'Apocalipsi*, escrits pel monjo Beat de Liébana.

4. Les repoblacions del segle IX van ser fonamentals per a la creació del regne de Lleó. Assenyala el fet que va donar lloc a la creació d'aquest regne:

- A La desaparició del Califat de Còrdova i la derrota militar d'al-Mansur.
- B La fragmentació al segle IX d'Al-Andalus en menuts regnes de taifes amb escàs poder militar.
- C L'ocupació de terres del marge dret del Duero per àsturs, càntabres i mossàrabs al segle IX.
- D L'ocupació de terres del marge esquerre del Duero per asturs, navarresos i mossàrabs al segle X.

5. Explica breuement com es va originar el regne de Castella:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

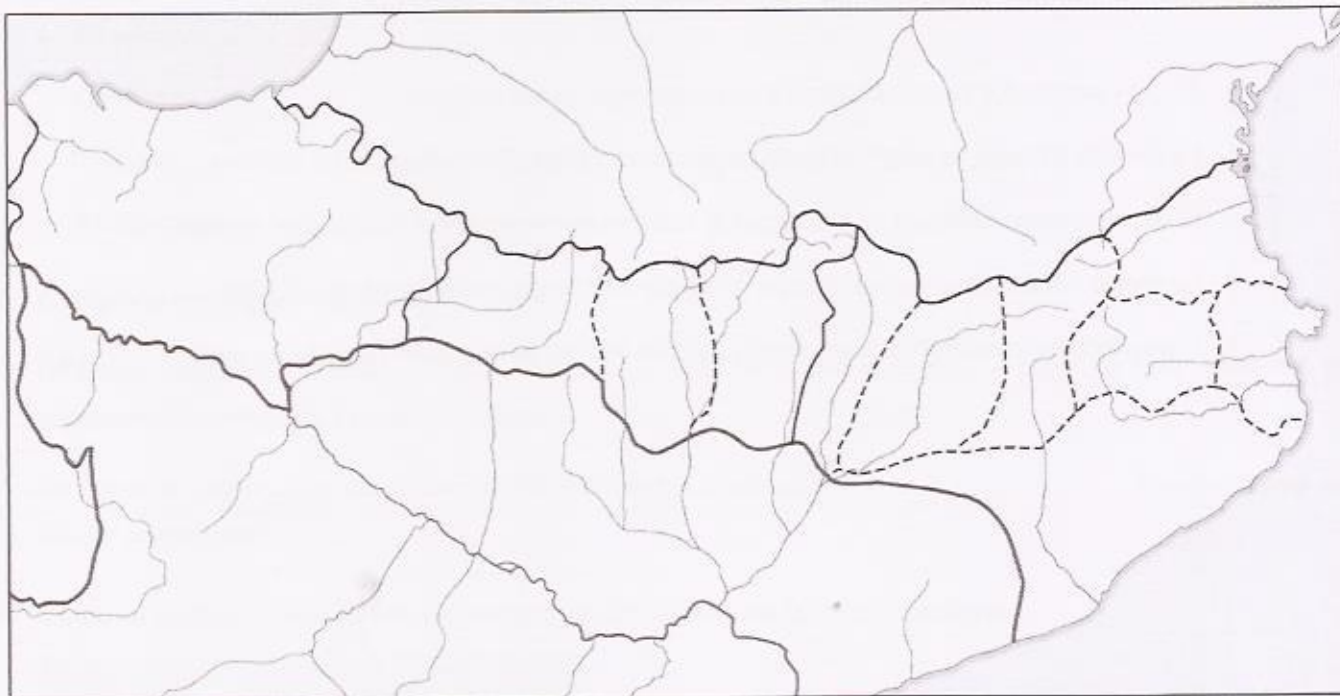
.....

6. El text ens descriu les repoblacions que es van produir als segles IX i X. Assenyala quin tipus de repoblacions es van produir en aquests segles:

- A Repoblacions mudèjars que fomentaven els assentaments de població mossàrab.
- B Repoblacions forals en les quals el rei concedia cartes pobles a un grup de camperols.
- C Repoblacions comunals organitzades de forma col·lectiva pels monarques en zones de frontera.
- D Repoblacions lliures mitjançant *presura* en les quals el rei concedia les terres a camperols lliures.

Nom:

Curs:

7. Situa al mapa els comtats i el regne que s'indiquen i coloreix-los:

Regne de Pamplona

Comtats aragonesos

Comtats catalans

Al món cristià medieval hi va haver tres grans llocs objecte de peregrinació: Jerusalem (on es venerava el sepulcre de Jesús), Roma (on hi havia la tomba de l'apòstol Pere) i Santiago de Compostel·la (on s'honorava la tomba de l'apòstol Sant Jaume).

Les grans peregrinacions a Santiago van tenir lloc sobretot del segle XI al XV. Els peregrins procedien de tota l'Europa occidental i central. Allò que movia aquesta gentada era, abans que res, la fe religiosa. Tanmateix, tampoc faltaven mercaders que oferien els seus productes, joglars, artistes, aventurers o *pícaros*.

8. El Camí de Sant Jaume ha estat i segueix sent una de les rutes de peregrinació més importants de la cristiandat. Assenyala quan s'inicia el Camí de Sant Jaume:

- A Al segle VIII gràcies a Alfons I, el primer rei del regne d'Astúries.
- B Al segle X, després de ser construïda la catedral de Santiago de Compostel·la per ordre d'Alfonso el Savi.
- C Al segle XI amb l'organització de camins per arribar a Compostel·la des de diverses parts d'Europa.
- D Al segle IX, després que Alfons I ordenara construir una església per honorar la tomba de l'apòstol.

Nom:

Curs:

9. Llig les afirmacions següents sobre l'edat mitjana a la península i escriu *Verdader* (V) o *Fals* (F) segons corresponga. Després corregeix les afirmacions falses:

- El Cid Campeador va ser únicament un personatge literari de ficció.
- La Corona d'Aragó va sorgir després del matrimoni entre Peronella i Guifré el Pelós.
- El comte Alfonso Enríquez va proclamar la independència del regne de Portugal al segle XII.
- La divisió del Califat en taifes al segle XI va afavorir l'expansió dels regnes cristians.
- L'arquitectura mossàrab es caracteritza per l'ús de l'arc de mig punt i la volta de canó.

.....

.....

.....

.....

.....

10. Durant l'edat mitjana es va difondre l'art romànic per bona part de la península Ibèrica. Senyala l'afirmació falsa sobre el desenvolupament d'aquest art:

- A El Romànic pur es va desenvolupar entre els segles X i XI a Catalunya i Aragó.
- B El Romànic francès es va generalitzar per tot el nord peninsular a partir del segle XII.
- C El Romànic mudèjar també s'anomena Romànic de rajola perquè utilitza aquest material.
- D El romànic llombard procedia d'Itàlia i la seua influència es pot observar a Aragó i Catalunya.

Nom:

Curs:

1. Explica les activitats dels següents grups socials característics de les ciutats:

- La burgesia:
-
-
-
-
- Els artesans i els gremis:
-
-
-

2. Realitza un mapa conceptual sobre la crisi de la baixa edat mitjana:**3. Digues si les afirmacions següents són verdaderes (V) o falses (F):**

- Fins al segle XIII els senyors feudals tenien més poder que el rei.
- A la burgesia no li interessava la consolidació del poder reial.
- Els reis concedien cartes de privilegis a les ciutats.
- A poc a poc la burgesia va entrar a participar en les Corts.
- El rei concedia subsidis i ajudes econòmiques a la burgesia.
- La Guerra dels Cent Anys va enfrontar França i l'Imperi germànic.

Nom:

Curs:

1. Defineix els oficis següents propis dels artesans medievals:

- Picapedrer:
- Canvista:
- Teixidor:
- Assaonador:

2. Completa les frases següents:

La Pesta Negra va ser una que va arribar a Europa a partir de l'any 1348. Va ser especialment contagiosa, i va causar milions de i malalts.

La Pesta va provocar un canvi demogràfic important: La població, i moltes terres van quedar pràcticament

3. Observa el dibuix i escriu els elements que són propis de la ciutat medieval:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Respon les preguntes següents:

a) Quin grup social es dedicava al treball artesanal i al comerç?

b) Creus que hi havia una presència important de jueus en l'Europa Medieval? Per què?

.....

5. Explica quin paper creus que van tenir les grans fires en l'expansió comercial:

.....

.....

.....

.....

Nom:

Curs:

1. Observa aquesta imatge de la ciutat medieval i completa les afirmacions següents sobre les seues característiques principals:

- Les de les ciutats medievals s'anaven ampliant a mesura que la ciutat anava creixent. El plànol era i al centre s'hi localitzava sempre una plaça.
- Les cases s'agrupaven per que ordenaven la població segons la seua procedència, la seua (moreria, call jueu), o la seua activitat artesanal.
- Les de la ciutat eren estretes i tenien importants problemes d'higiene. Per això era freqüent la presència i la difusió de com el tifus o el còlera.

2. Aquestes ciutats medievals van créixer de forma important a partir del segle XII. Assenyala la resposta correcta sobre les causes d'aquest creixement:

- A Les causes van ser: un període de pau política i religiosa en el qual va augmentar molt la natalitat, i la cessió de terres de l'Església que van permetre ampliar les ciutats.
- B Les causes van fer: la fi de les invasions, la cessió de terres de l'Església per ampliar les ciutats i les conquestes de nous territoris on es van construir noves ciutats.
- C Les causes van ser: la fi de les invasions, l'expansió agrària, l'augment de la població i el creixement del comerç.
- D Les causes van ser: l'expansió agrària, l'augment del nombre d'artesans de diferents oficis per ordre reial i la disminució de morts violentes.

Nom:

Curs:

3. A les ciutats medievals hi trobem diferents cultures i religions. Els jueus vivien amb els cristians, però s'organitzaven segons les normes de la seua comunitat. Defineix els conceptes següents de la cultura jueva:

– Sinagoga:

.....

– Rabí:

.....

– Torà:

.....

4. A partir del segle XIV s'inicia una important crisi a Europa. Explica quines en van ser les causes principals:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. La Pesta Negra va ser una greu epidèmia que va afectar la població d'Europa occidental, especialment a les ciutats. Assenyala l'afirmació correcta:

A L'epidèmia de la Pesta Negra es va iniciar al territori europeu cap a 1348.

B Es tractava d'una malaltia causada per un virus, que s'expandia a través de l'aire.

C L'origen de la Pesta Negra es trobava a Gènova, i des d'allí es va expandir per Europa.

D L'única manera de frenar l'epidèmia era cremant els malalts i aïllant les seues pertinences.

Nom:

Curs:

6. Observa el mapa i indica quines eren les dues principals rutes marítimes de llarga distància a partir del segle XII. Assenyala la resposta correcta:

- A La ruta del Pacífic, i la ruta del Bàltic i l'Àrtic.
- B La ruta del Pacífic, i la ruta de l'Atlàntic i el Cantàbric.
- C La ruta de l'Atlàntic i el Bàltic, i la ruta del Mediterrani.
- D La ruta del Mediterrani i la ruta del Mar Negre i el Mar Caspi.

7. Els artesans fabricaven les manufactures i productes que es comercialitzaven per Europa. Explica quines categories existien entre els artesans i quina funció tenien els gremis:

.....

.....

.....

.....

8. Entre els artesans trobem oficis de tot tipus. Assenyala l'opció en la qual apareix un ofici que no és propi de la realitat medieval:

- A Teixidor, sabater, canvista, músic i pelleter.
- B Canvista, barber, filador, ferrer i saltimbanqui.
- C Sastre, sabater, teixidor, ferrer, pelleter i lampista.
- D Ramader, assaonador, ferrer, taverner i saltimbanqui.

Nom:

Curs:

La Cambra dels Comuns (*House of Commons*) del Regne Unit es va crear al segle XIV i segueix existint en l'actualitat. Va ser creada durant el regnat de la monarquia Tudor. Els monarques van decidir establir un parlament per legitimar les seues decisions, sobretot quan necessitaven obtenir més diners dels impostos.

Hi havia la cambra alta del Parlament anglès (la Cambra dels Lords), i la Cambra Baixa, que era la dels Comuns. La dels Comuns estava formada per representants de les ciutats, mentre que els representants dels Lords eren nobles o pertanyien a la jerarquia eclesiàstica.

9. La Cambra dels Comuns és un exemple de la intervenció de la burgesia en la vida política. Entre la burgesia, distingim dos grups:

- A L'alta burgesia, formada per comerciants i banquers i la xicoteta burgesia, formada per artesans i menuts comerciants.
- B La gran burgesia, formada per banquers i nobles, i la xicoteta burgesia, formada pels mercaders i camperols.
- C L'alta burgesia, formada per comerciants i artesans, i la baixa burgesia, formada per camperols i criats.
- D L'alta burgesia, formada per banquers i eclesiàstics, i la xicoteta burgesia, formada per mercaders i camperols.

10. A partir del segle XII es produirà un canvi respecte al poder de la monarquia, la noblesa i la burgesia, i les relacions entre ells. Explica en què van consistir aquests canvis utilitzant els conceptes plantejats:

Noblesa feudal – protecció – privilegis reials – parlaments - subsidis

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

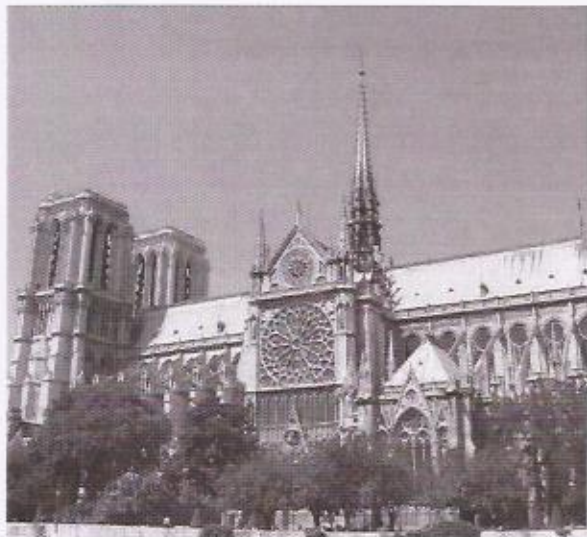
.....

.....

Nom:

Curs:

- 1. Descriu l'arquitectura de la Catedral de Notre Dame de Paris i, a partir d'aquest exemple, enumera les característiques de l'arquitectura gòtica:**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 2. Defineix les característiques dels tres tipus de pintura sobre taula més importants que van predominar en l'art gòtic:**

– Els retaules:

.....

.....

– La pintura al tremp:

.....

.....

– La pintura a l'oli:

.....

.....

- 3. Assenyala si les afirmacions següents són verdaderes (V) o falses (F) sobre el context històric en què nasqué l'art gòtic:**

- En aquest període es va produir un augment d'instrucció entre la noblesa.
- Algunes universitats es van fundar sota la protecció dels monarques o l'Església.
- El nou orde religiós dels franciscans es dedicava, bàsicament, a l'ensenyament.
- En aquella època el papa s'havia convertit en un poder no tan sols religiós sinó també polític.
- A les universitats s'ensenyava el *trivium*, compost per l'aritmètica, la geometria i la música.

Nom:

Curs:

1. Escull l'opció correcta i completa les frases següents referides al període històric que va veure nàixer l'art gòtic:

A. Els pobles. B. Les ciutats. C. Els monestirs.

– Des de finals del segle XII, la cultura europea va estar lligada a

A. Universitats. B. Esglésies. C. Revoltes feudals.

– Aquest període va ser testimoni del naixement de les com a difusors de la cultura.

A. Lògies. B. Ordes. C. Catedrals.

– Al segle XII van sorgir noves religioses, com els dominics o els franciscans.

2. Escriu quina d'aquestes imatges correspon a una catedral gòtica i quina a una església romànica:

A. Catedral gòtica.

B. Església romànica.

3. Indica la funció dels elements arquitectònics següents del gòtic:

– Rosassa:

– Contrafort:

– Volta de creueria:

4. Assenyala les afirmacions verdaderes sobre l'escultura i la pintura gòtiques:

- Els rostres de les escultures gòtiques reflecteixen realisme.
- Les figures escultòriques de l'art gòtic solen aparèixer aïllades.
- La pintura gòtica comença a reflectir escenes de la vida quotidiana.
- Els gestos i els rostres de les figures pictòriques del gòtic transmeten sentiments.

5. Explica què és un retaule i les formes que pot tenir:

.....

.....

.....

Nom:

Curs:

Imerio va ser un famós jurista que impartia lliçons de dret a l'escola de Bolonya a finals del segle XI. L'any 1088, Imerio, juntament amb un grup dels seus estudiants, va fundar la Universitat de Bolonya, la més antiga del món occidental. Els seus primers estatuts daten de l'any 1317.

La fundació de la Universitat de Bolonya va marcar una fita en la història acadèmica europea, ja que a partir d'aquell moment es van instaurar altres institucions similars que encara hui perviuen, com les universitats d'Oxford, París o Salamanca.

1. Les universitat acollien estudiants procedents de tot Europa. Quines matèries hi aprenien? Assenjala la resposta correcta:

- A Els alumnes aprenien els sabers clàssics a més d'altres matèries.
- B Els alumnes aprenien només les matèries relacionades amb el món del dret.
- C Els alumnes aprenien únicament les matèries incloses al *trivium* i el *quadrivium*.
- D Els alumnes aprenien teologia amb la finalitat d'ingressar a les noves ordres religioses.

2. La creació d'universitats en diverses ciutats responia al desenvolupament urbà i cultural d'Europa des de finals del segle XII. Respon les preguntes següents sobre els canvis que van tenir lloc en aquell període:

- Entre quin grup urbà es va produir un augment de la instrucció? Per què?
-
-
- En quin tipus d'obres escrites es va mantenir l'ús del llatí?
-
-
- Què són les llengües vernacles? En quin àmbit es va popularitzar el seu ús escrit?
-
-
- Quines dues necessitats va haver de satisfer l'Església davant el desenvolupament de la població urbana?
-
-
- Quins dos ordres religiosos van sorgir per satisfer aquestes necessitats?
-
-

Nom:

Curs:

El retaule de l'esquerra està dedicat a Sant Pere Màrtir, i el seu autor és Fra Giovanni de Fiesole, més conegut com a Fra Angelico.

Es tracta d'una pintura al temple iniciada l'any 1425 i pertanyent a la tradició pictòrica del gòtic tardà. La part central queda reservada a la Madona amb el Xiquet. La monumentalitat de Maria es fa més patents en comparació amb els sants de les escenes laterals, independents de la imatge principal. Sant Domènec i Sant Joan Baptista a l'esquerra, i Sant Pere Màrtir i Tomàs d'Aquino a la dreta.

L'autor intenta crear un efecte de perspectiva mitjançant la catifa negra que avança cap al fons, prefigurant la pintura renaixentista.

3. La pintura de Fra Angelico és un exemple de la pintura sobre taula que es va desenvolupar a partir del segle XII. Assenyala la descripció que millor defineix el retaule dedicat a Sant Pere Màrtir:

- A És un tríptic al fresc de temàtica religiosa.
- B És un díptic sobre fusta pintat segons la tècnica flamenca de l'oli.
- C És un políptic sobre fusta que combina els pigments de color amb oli.
- D És un tríptic en què els pigments de color s'han dissolt amb aigua o matèria grassa.

4. L'obra de Fra Angelico és un bon exponent d'algunes de les característiques de l'art gòtic. Respon les preguntes següents:

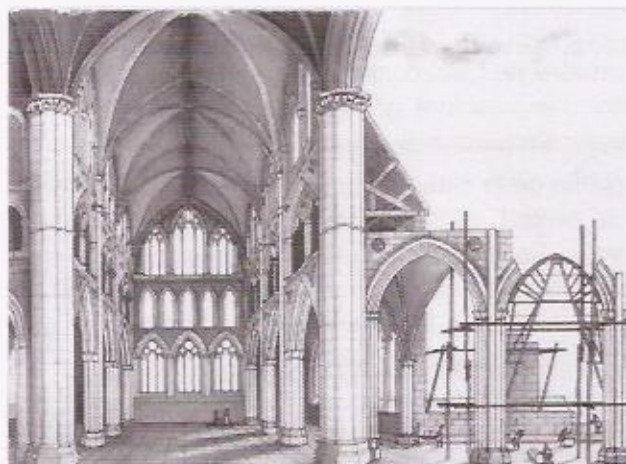
- Per què la pintura al fresc va perdre protagonisme a les catedrals gòtiques?
- La temàtica de la pintura gòtica era només religiosa?
- A través de quins aspectes de la figura humana els pintors gòtics representaven els sentiments?

5. L'escultura va adquirir un estil similar al de la pintura gòtica. Per a què s'utilitzava l'anomenada corba gòtica en escultura?

- A Per proporcionar hieratisme a les figures.
- B Per proporcionar moviment a les figures.
- C Per donar expressivitat als rostres de les figures.
- D Per aïllar les figures protagonistes de les escenes de la resta de personatges.

Nom:

Curs:

L'any 1989, l'escriptor Ken Follett va publicar la novel·la històrica titulada *Els pilars de la terra*, que aviat es va convertir en un *best seller* mundial.

La novel·la està ambientada a l'Anglaterra del segle XII, durant un període de guerra civil, i mostra el naixement de l'art gòtic en aquell país. El relat descriu el procés de construcció d'una catedral a la localitat fictícia de Kingsbridge, i que es va convertir en la primera de tot Anglaterra.

La novel·la mostra la lenta i penosa construcció d'una catedral gòtica durant l'edat mitjana.

- 6. A més a més de les catedrals, quines noves construccions es van realitzar a partir del segle XIII seguint l'estil gòtic?**

.....

.....

.....

.....

.....

- 7. En l'arquitectura gòtica existeix un element constructiu fonamental per evitar que el pes del sostre no descanse directament sobre els murs de la catedral. Quin és?**

- A Creuer.
- B Timpà.
- C Nau lateral.
- D Volta de creueria.

- 8. En el transcurs de la novel·la es comet un error de construcció i el sostre de la catedral s'esfondra. Escriu el nom dels elements arquitectònics del gòtic que proporcionaven altura i solidesa a les catedrals:**

-: Nom que pot rebre l'arc ogival.
-: Element exterior rematat per un pinacle.
-: Element que serveix com a punt de suport de l'arc ogival.

Nom:

Curs:

La catedral de Lleó, construïda entre 1275 i 1301, és un edifici d'arquitectura gòtica considerat un exemple emblemàtic d'aquest estil al nostre país.

La planta de la catedral de Lleó té tres naus, de les quals la central és més alta respecte a les seues col·laterals. La catedral és coneguda per portar a l'extrem la desmaterialització de l'art gòtic, és a dir, la reducció dels murs a la seua mínima expressió per tal que entre més quantitat de llum al seu interior.

A l'exterior destaquen els seus arcbotants i, sobretot, les múltiples escultures situades a la façana occidental i a les portes sud i nord.

9. Com s'anomena la nau transversal que creua la central i proporciona a les catedrals forma de creu llatina?

- A Creuer.
- D Trencallums.
- C Absidiola.
- B Transsepte.

10. Tal com demostra l'exemple de la catedral de Lleó, l'arquitectura gòtica acostuma a denominar-se l'"arquitectura de la llum". Explica quins elements es van utilitzar per crear espais il·luminats i els objectius que perseguia el seu ús:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....